

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæst. 1. Cur nunc templi structuram ostendunt?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

IN CAPVT VICESIMVM QVARTVM

ARGVMENTVM.

STENS o templi robore, & magnificentiâ, eius ac gentis ruinam, totiusque mundi interitum prædicit: & signa præcedentia commemorat, bellum, famem, pestem, terræ motus, persecutionem, Euangelii toto mundo prædicationem. Deinde quæ proxima futura sunt extremo iudicio, obscuracionem Solis, & Lunæ, adeoque aduentum filii hominis: à sic parabolam sumere monet, quæ signa præbet astatis. Diem illum nemo scit, & incertos ac securos oppressurum, vt factum est diluuii tempore. Idcirco paratos stare omnes iubet, idq; exemplo serui fidelis, & improbi exponit.

Syriaca Ecclesia versus 36. legit ad vesp̄eram Festo S. Crucis. Hoc est enim זליכא Zeli-
ba. Nam de Cruce & persecutionibus sustinendis agitur, & v̄ro versu 38. dicitur signum Filii
hominis in cœlo apparitum.

A vers 36. ad 45. est lectio defunctorum. Inde ad finem est lectio dominicæ sacerdotum.
quæ & in Latinâ Ecclesiâ legitur diebus Festis confessorum Pontificum.

VERSUS I.

*Ei egressus Iesus de templo, ibat. Et
acceſſerunt diſcipuli eius, ut oſten-
derent ei ædificationes templi.*

QVÆSTIO I.

Cur nunc templi structuram ostendunt?

9.1. *¶* Vm præcedentibus historiam continuari; Ceterum Marc. 13. Luc. 21. manifestum est. Egresso iugiter Domino, quod docendo et fatigatus esset, & iam requirent aliquid natura postulare, accedunt discipulorum ttes. & ostendunt, *circūquāz* substitutiones templi: imolapidum mirantur magnitudinem, vti ipsi apud Lucam *ἀνὰ ψυμάζοντες*. Idque in ipso itinere: I. Græco est nonnulla differentia verborum; sine vlla laurina sensus; quædam habent *ἀνὰ τὸ Ἱερὸν ἐμπόρευον*, alia: exemplaria verbum præponunt. Syrus eodem modo; sed paulum mutat constructione *למלאי אלבדונ*. Nunc causæ peculiare interrogandi fuerunt. Non quidem ipsa magnificentia templi, licet lapide essent longi quindenos, lati duodenos pedes, omni inaurata & ornata, vt nihil quod oculos delectare posset, deesse videretur, dena enim millia artificum ipsius minorū vt Ioseph. l. 8. c. 6. Belli Iudaici traditio solidos annos in eo elaboratur. Non erat illa causa; nullies enim templum spectarunt. Multo mirantur sunt lapidum congeriem, aut, vt Caluinus significat, leuitate à feris cogitationibus abducti sunt, villos Zwīnglius criminatur. Verum cum à Domino audissent: *Relinquetur vobis domus vestra deserta*; commiseratione quadam commouebantur, cum domum Dei deserendam; ac proinde urbem extendendam cognoscerent. Non est amorille patriæ; sed diuini honoris zelus in villo culpandus: Nam si de sacrum possessionum detrimentis dolerent; poterant fortitan maleuola suspicio hæreticorum illis obiectare inuoluntate, nunc ad exitium patrii templi, atque adytorum eos ingressis, & cum dolore Domino offendere, nulla culpa est. Duri & ἀσέπης esset siccis oculis ista intueri. Cicero dolitrum se profitetur, si vel post dena annorum millia sciret barbaram aliquā gentem Romā potituram, & non liceret de sanctificatione Domini profanata dolere Apostolis? Audietur igitur potius Hilarus, qui non ambitione templi moros Apostolos, sed charitate gentis suæ, ostendisse sanctitatem docet. Equidem si Davidis lachrymas intueretur, quod ab inimicis suis exularet & coactus, lachry-

patris careret, cur non similis dolor in Apostolis lau-
dabilis est?

§. 2. Quæritæ tamen operæ præcium est; cur Se-
ctarii nodum in scirpo quærant; & tantopere labo-
rent, ut discipulorum factum condemnent? Equidem
facile ex eorū scriptis Satæ ingenium se prodit. Zwin-
glijtus eos, leues, carnales, infirmos, oscitantes esse ait.
Bullingerus Zwinglij succellor; duas causas adducit,
vel quod v. bem excindendam audissent, vel quod
pro imbecillitate, vanitate, & stultitia humani inge-
nii plus admirari terrena quàm cœlestia pueriliter des-
sipuerint. Caluinus oculos templi fulgore præstrictos
fuisse ait, ut lapidum congeriem Domino obiectarent.

[Non locus atque hodie multos reperire licet, qui
vehementius ad splendorem, & luxum illum templo-
rum Papisticum commouentur, quam viua verbi Dei
predicatione. Et Caluinus. Talis etiam Papatus admi-
ratio multos simplices hodie detinet, cum maximis o-
pibus, ingentique potentia instructum videant, protin-
us oblitiscant.]

Hinc illa conuictiā in Apostolos, quia inuidum Catholicorum simplicium argumenta dissoluere nequeunt, nisi discipulis Domini maledicant. Vident in Ecclesia Catholica vetusta templa, altaria, calices, earū auctores, & extructores Pontifices, Reges, Reipublicas, imo confessores & Martyres, norunt in illis ritum, & doctrinam à sua diuersam fuisse, nullum toto orbe sacellum fuisse, quod Caluinismum reciperet, hinc templa nostra tanquā suæ nouitatis indicia è medio sublata percipiunt. Nam vnde tu veteri ædi nouam doctrinam infers? nonne ipsa clamant templa nostram esse possessionem religionis? Spiritum esse, quod aduentitium est? Cur possessionem eripere tentatis? vestra vos conscientia condemnat, & ipsi conuincit. Hanc ergo rationem cum orthodoxi tanquā auiti fundi possessionem tueantur, & cum Pseudoprophetae conflurgunt, & tradere templa sibi nostra postulant, eos inter se committant, vt mutuo consensu statuunt, cui sectiunculæ ex tot committitibus sectis ea cedenda sint. De templo vide Origenem, Chrysost. Hilarium, Iosephum loco citato, & lib. 15. c. 14. antiqui. Multa etiam Ribera noster, & deinde Baradius eruditissime collegerunt.

VERSVS 2.

Ipse autem respondens dixit illis: Vides haec omnia? Amen dico vobis, non reliquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur.